

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות

הנגשת חוזה העסקה לאנשים עם אוטיזם / מוגבלות שכלית / מוגבלות קוגניטיבית

נספח הנגשה קוגניטיבית - כללי

- לכל חוזה העסקה מצורף נספח עם הנגשה קוגניטיבית.
- הנספח ינוסח על ידי אדם בעל ידע בהנגשה קוגניטיבית וצרכי האדם עם המוגבלות האוטיסטית/שכלית/קוגניטיבית וידע במשפטים, והנוסח הסופי יקבל את אישורו של המעסיק.
- הנספח ינוסח באופן המתאים ביותר למועמד הספציפי לעבודה, על מנת לוודא כי המועמד מבין את עיקרי תנאיו של ההסכם.
- השיחות וההסברים המקדימים, כמו גם הליווי בחתימה, יתבצעו על ידי אשת מקצוע המכירה את המועמד לעבודה ואת מוגבלותו, ומשמשת כמתאמת השילוב בתעסוקה שלו ("המנחה")

שיחה והסברים מקדימים

לפני החתימה על החוזה, ובסמוך למועד החתימה, יתקיים מפגש ושיחת הכנה בין המועמד לעבודה לבין המנחה. השיחה תתנהל בהתאם לרמת הבנתו של האדם את התוכן המילולי, ובדרך התקשורת המותאמת לו (דיבור, כתיבה, תקשורת חלופית תומכת (תת"ח), וכדומה).

בשיחה זו יוסברו הנושאים הבאים:

- מהו חוזה (למשל – דף בו כתובים כל הדברים החשובים הקשורים לעבודה, שגם המעסיק וגם אתה חותמים עליו).
- מהי חתימה (למשל – הדרך שבה אתה כותב את השם שלך, סימן לכך שאתה מסכים למה שכתוב בחוזה. המנחה יכולה להדגים ולהראות את החתימה שלה). כדאי "להתאמן" ולבקש מהעובד לחתום כמה פעמים על דף ריק. על מנת ללמד את משמעות החתימה אפשר לתרגל חתימה ואי חתימה בצמוד למשפטים אשר לגביהם הוא מסכים וכאלו שלא, בכדי שיבין את משמעות החתימה.
- הסבר לגבי מספר העותקים על גביהם צריך לחתום, כי צריך לחלק את החוזה לעוד אנשים.
- הסבר לגבי המקום שבו יחתם החוזה.
- שיחה לגבי המשכורת, לרבות הקשר בין כמות הזמן שעובדים וגובה המשכורת. מה אפשר לעשות עם הכסף?
- אפשר לשלב "אימון" – חתימה על אחד מהעותקים (תאריך ושם).
- מעבר על סעיפי החוזה (פרטים למטה בצבע ירוק). הרעיון הוא לעבור סעיף-סעיף ולוודא הבנה, בכפוף לשיקול דעתו של המנחה ביחס לאפשרותו של המועמד לעבודה לעכל את המידע.

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות

שיחה מקדימה לחתימה

במועד החתימה תתקיים שיחה בנוכחות המנחה ונציג המעסיק, שבה המועמד לעבודה יאשר שהבין את הכתוב בחוזה ואת המשמעויות של החתימה, ויוכל לשאול שאלות אם משהו לא ברור לו.

השיחה תתנהל בהתאם לרמת הבנתו של האדם את התוכן המילולי, ובדרך התקשורת המותאמת לו (דיבור, כתיבה, תקשורת חלופית תומכת (תת"ח), וכדומה).

מידת המעורבות של המנחה בזמן השיחה תלויה במידת הצורך בתיווך ויכולת התקשורת של המועמד לעבודה, כמו גם מידת היכרותו האישית עם נציג המעסיק.

לאחר קיום השיחה, ולאחר שהובהר כי המועמד מבין את משמעות ההסכם, תתבצע החתימה.

שאלות שישאלו במהלך השיחה:

- מה אנחנו עושים עכשיו?
- מה זה אומר שאתה חותם על החוזה?
- כמה כסף תקבל?
- מתי תקבל את הכסף?
- מה תעשה במסגרת העבודה?
- כמה פעמים נחתום?

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות

דוגמא לחוזה מונגש ולהליך הנגשתו

להלן דוגמא לחוזה מונגש ולהליך המתלווה להנגשתו (בירוק מופיעות השאלות שישאלו בעל פה, ולא יהיו חלק מהמסמך הכתוב). יש לשים לב כי המדובר בדוגמא בלבד, ובכל מקרה יש להנגיש ולפשט לשונית באופן ספציפי את החוזה עליו חותמים יתר העובדים במקום העבודה.

כמה ימים לפני החתימה יש לעבור עם המועמד על החוזה כדי לוודא שהוא הבין אותו או את עיקרו ואת משמעות ההסכם והחתימה ולאפשר לו לשאול שאלות, ובמועד החתימה יש לבצע שיחה מקדימה, הכל כמפורט לעיל.

נספח להצעה לחוזה העסקה - הנגשה מילולית ופישוט לשוני של החוזה

עבור _____, מס' תעודת זהות: _____

הצעה לעבוד ב-

שלום _____,

אנחנו מזמינים אותך לעבוד ב-_____.

איפה תעבוד?

העבודה היא זמנית, למשך _____.

כמה זמן תעבוד? הערה: ייתכן שיהיו עובדים שתחיימת הזמן תעורר אצלם חרדה. לשיקול דעת המנחה, האם לא להעלות נושא זה או להסביר כבר עתה את נושא הזמניות ואפשרויות ההארכה, לרבות הסבר לפיו לאחר תקופת הזמן יעבור לעבודה אחרת.

בסוף השנה הזו נוכל להחליט ביחד אם להמשיך.

מה נחליט כשתיגמר השנה?

(אפשרי): בוא נסכם, שחודשיים לפני שתיגמר השנה נדבר על כך ונחליט אם ממשיכים או לא.

התפקיד שלך הוא _____.

מהו התפקיד שלך? כדאי לפרט כמה שיותר.

אתה תעבוד עד _____ שעות בשבוע, כלומר עד _____ בכל יום.

מתי תעבוד? אפשר גם להיות ספציפיים, כלומר, ביום ראשון מתשע עד עשר וחצי, ביום שלישי מעשר וחצי עד שתים-עשרה, וכו'.

העבודה מתחילה ב- _____, ומסתיימת ב- _____.

מערך הקליניקות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר-אילן

הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות

מתי תתחיל העבודה? הערה: אם עובד יכול להילחץ מתחילת הזמן, כדאי להקדיש לכך זמן ולהסביר את נושא הזמניות ואת אפשרויות ההארכה. לחלופין, אם זה מלחיץ את העובד, אפשר לצמצם את ההתייחסות לזמניות העבודה.

המנהלת שאלה אתה יכול לפנות בשאלות בנוגע לעבודה, היא _____.

מי המנהלת?

כאן כדאי גם לדבר על אנשים נוספים שהם משמעותיים עבור העובד במקום העבודה, כלומר, שהוא מרבה לבוא איתם במגע ותקשורת. כדאי לציין אותם בשמותיהם ולוודא שהעובד מבין מה תפקידם. זה ישרת גם "למידת אבחנה" בין אנשים בהתאם לתפקידיהם.

התנאים לעבודה:

1. המשכורת שלך היא _____ שקלים לשעה אחת. מה זו משכורת? מה אפשר לעשות עם הכסף?
המשכורת תשולם לך לפי השעות שתעבוד בכל חודש בפועל.
לדוגמה, אם תעבוד 20 שעות בחודש אחד, תקבל שכר עבור שעת עבודה כפול 20.
את התשלום הראשון תקבל בתאריך ה-1 לחודש, החל מהחודש שאחרי תחילת העבודה.
מתי תקבל את המשכורת? (אפשר לעבוד בעזרת לוח שנה). ישנם מקרים שבהם יש צורך בדירוג למידה בקשר בין זמן עבודה למשכורת, בין השאר כאלמנט להגברת המוטיבציה. במהלך תקופת תרגול שתקדם לעבודה, אפשר לתת "מעין שכר" בכדי ללמד את הקשר בין העבודה והתשלום. ניתן להתחיל משכר יומי, לעבור לשבועי, דו שבועי ואז חודשי.
2. אם תרצה להפסיק את העבודה לפני סיום התקופה של החוזה הזה (כלומר לפני ה- _____) תודיע לנו כמה ימים לפני שאתה רוצה להפסיק לעבוד.
אם אתה רוצה להפסיק את העבודה, מה אתה צריך לעשות? למי אתה צריך להודיע?
3. אתה לא תקבל כסף מעבר למשכורת שלך, רק את מה שמגיע לך לפי החוזה הזה. אבל, אם יש זכויות והטבות שמקבלים עובדים בישראל לפי החוק, אתה תקבל אותן.
הערה: ברור שמדובר בסעיף מורכב. יש להנגיש אותו למועמד לעבודה בהתאם ליכולותיו. ניתן לתת דוגמאות לזכויות שיגיעו לו, למשל מתנה לחג.
4. בחוזה כתוב שאתה לא עובד בעבודה אחרת. אם תרצה לעבוד בעבודה נוספת, אתה צריך לקבל אישור.
איפה אתה עובד/תעבוד? האם יש לך עוד עבודה?
5. כדי להתחיל, אתה ואנחנו נחתום על החוזה, שהוא ההסכם בו כתובים תנאי העבודה שלך והתפקיד שלך. אם אתה רוצה להתחיל לעבוד לפי החוזה, תחתום במקום שבו כתוב "חתימת העובד".
6. החתימה שלך על החוזה מסמנת את זה שהבנת את החוזה ואתה מסכים למה שכתוב בו, ושאתה יודע שתשלום המשכורת הוא ב-1 לחודש הבא אחרי כל חודש עבודה.

מה אומרת החתימה על החוזה?